

GŁOS OBYWATELA

GAZETA POLITYCZNA, SPOŁECZNA, NAUKOWA, LITERACKA I SPORTOWA.

Redakcja i Administracja:
Rynek Kościuszki № 9, telefon 14 10-06.
dzienny—10-06.
Telefony Redakcji: { nocny — 4-04.

Konto w P. K. O. 66999.

Filije: w Łomży, Wołkowysku,
Grodnie i Suwałkach.

Redaktor Naczelny przyjmuje od godz. 14-15;
telefon № 10-06 dodatkowy.
Administracja czynna od godziny 9-15 od 17-20.
Rekopisów Redakcja nie zwraca.

Niemcy i Sowiety.

Stosunki niemiecko-sowieckie w ostatnich czasach uległy znacznemu pogorszeniu. Właściwie mówić można o potęgającym się z tygodnia na tydzień napięciu politycznym, między obu państwami, przyczyną główną przyczyną napięcia tego jest stale mieszanie się partii komunistycznej w sprawy wewnętrzno-polityczne Rzeczy Niemieckiej.

Między Moskwą a Berlinem prowadzone są rokowania dyplomatyczne już od dłuższego czasu. W Berlinie poseł sowiecki Krestinowski odbył już cały szereg konferencji z ministrem Curtiusem, w Moskwie natomiast toczą się intensywne rozmowy między posłem niemieckim przy rządzie sowieckim von Dirksenem z zastępcą komisarza dla spraw zagranicznych Litwinowem. W związku z rokowaniami temi wywiązała się w dniach ostatnich ożywiona polemika między pismami niemieckimi a prasą sowiecką. Moskiewskie „Izwestia” zamieściły, mianowicie przed kilku dniami dłuższy artykuł, poświęcony problemowi stosunków sowiecko-niemieckich, w którym, między innymi, wypowiedziano zdanie, że rokowania, toczące się w Moskwie i Berlinie, nie dotyczą żadnych kwestii politycznych. O wyrównaniu politycznym, — jak stwierdza sowiecka urzędówka, — mówić będzie można dopiero po zawarciu przez Niemcy nowej umowy z Rosją. Słowa powyższe rozpow szechnione zostały następnie przez oficjalną sowiecką agencję telegraficzną, która prawdopodobnie w ten sposób pragnęła zwrócić uwagę opinii europejskiej na stanowisko oficjalne Rosji wobec zagadnienia normalizacji stosunków sowiecko-niemieckich.

Prasa niemiecka na wywody „Izwestia” zareagowała bardzo żywo, zamieszczając na peruszoną przez urzędówkę sowiecką temat szereg dłuższych artykułów, które przedstawiały szerszej opinii istotę i cele toczących się w Moskwie i Berlinie pertraktacji niemiecko-rosyjskich. Prasa niemiecka przyznała przytem bez żadnych ogródok, że uzyskiwaniu obu stron na dotychczasowy stan stosunków rosyjsko-niemieckich mają swe źródło zarówno w zagadnieniach politycznych, jak i gospodarczych.

Niemcy niezadowolone są przede wszystkim z koncesyjnej polityki rządu moskiewskiego, który zmusił do likwidacji większości koncesyj niemieckich w ZSSR. Nie podoba się również Niemcom stosunek rządu sowieckiego do kolonistów niemieckich, którzy pod ciężarem szyszan i represyj zmuszeni są zwracać swe gospodarstwa i oddawać ziemię kol-

Odroczenie nadzwyczajnej sesji Sejmu.

WARSZAWA. 23.5. (PAT). Zarządzenie Pana Prezydenta Rzplitej w sprawie odroczenia sesji nadzwyczajnej Sejmu: Na podstawie artykułu 25 Konstytucji odraczam sesję nadzwyczajną Sejmu na dni 30. Warszawa, dnia 23 maja 1930 r.

Prezydent Rzeczypospolitej

(-) J. MOŚCICKI

Prezes Rady Ministrów (-) W. SŁAWEK.

Groźne przesilenie w Gdańsku

Gdańsk, 23.5. (PAT) Wobec ostatecznego rozbitcia się podjętych w ubiegłą środę przez Centrum usiłowań, mających na celu utworzenie nowego Senatu rządzącego, sytuacja gospodarcza i finansowa wolnego miasta Gdańska stała się wysoce krytyczną. U steru rządów pozostał bowiem zdekompromitowany Senat, pozbowiony wobec wyraźnego brzmienia konstytucji Gdańska, możliwości działania i pozbawiony jakiegokolwiek możliwości prawomocnej akcji. Tymczasem budżet na rok bieżący dotąd nie został uchwalony i nawet nie został jeszcze wniesiony do Sejmu. Deficyt w budżecie z roku ubiegłego i bieżącego zbliża się do 9 milionów guldenów, nie mając pokrycia. Pro-

jektowane w celu pokrycia go przez obalony Senat ustawy finansowe i podatkowe, które miały wejść w życie z dniem 1 kwietnia r. b., również nie zostały jeszcze uchwalone, wobec czego deficyt w budżecie wzrasta z miesiąca na miesiąc tak, że pokrycie go będzie wymagało coraz większych sum. Groźna sytuacja, wywołana wyłącznie stosunkami wewnętrzno-politycznymi i zaciekłymi walkami partyjnymi, których rezultatem było obalenie ostatniego kontrolerowalniczego Senatu bez możliwości zastąpienia go innym, wywołuje w towarzyszących sferach gospodarczych i politycznych ogólne przegrybienie i zaniepokojenie.

Przerażające sceny na płonącym parowcu

London 23.5. (PAT). Agencja Reutersa donosi z Jeddach o okropnych scenach, które miały miejsce wczoraj podczas pożaru parowca „Azja”.

Pożar rozpoczął się o godzinie 20. Łodzie ratunkowe wysłane najspieszniej, w możliwie największej

liczbie z portu, zabrały około 950 pasażerów, prócz tego kilkuset pasażerów dostało się inną drogą do lądu. Akcja ratunkowa była nacechowana bohaterką odwagą marynarzy z łodzi ratunkowych. Wdzierali się oni na płonący pokład i wynosili z płomieni pielgrzymów objętych paniką.

Straszna katastrofa lotnicza.

Katowice. 23.5. (Tel. wł.). Wczoraj w południe na lotnisku katowickim na oczach kilkudziesięciu tysięcy ludzi ze wszystkich szkół tułajczych zdarzyła się straszna katastrofa lotnicza, której ofiarą padły trzy osoby. Katastrofa nastąpiła w momencie dokonywania ewolucji przez kapitana Białego, który przybył z Krakowa na samolocie myśliwskim typu „Spad” i w krytycznym momencie wystartował w drogę powrotną. W chwili kiedy kpt. Biały robił t. zw. bezkę, motor zawiódł i samolot spadł w korkociąg, runął z wysokości 20 metrów na ziemię. Upadek nastąpił w pobliżu lotniska na skraju lasu pod Muchawcem, gdzie odpoczywało dwóch uczniów szkoły wydziałowej męskiej z Katowic, przybyłych wraz ze szkołą na pokaz na lotnisko.

Z pod strzaskanego zupełnie samolotu rozległy się straszliwe jęki. Służba lotnicza przy pomocy publiczności wydobyla z pod gruzów zwłoki 14 letniego Wilhelma Schultza, który uderzony śmigłem samolotu zginął na miejscu. Drugiego ucznia, 14-letniego Filipa Ziaje, wydobyla z porażeniami nogami, oraz straszliwie pokiereszowanego pilota kpt. Białego, który odniósł szereg obrażeń głowy i wewnętrznych. Poza tem nastąpił u niego krwotok zewnętrzny i wewnętrzny. Oba rannych przewieziono do szpitala miejskiego w Katowicach. Istnieje mała nadzieja utrzymania pilota i ucznia przy życiu.

Katastrofa wywołała wśród zgromadzonej na lotnisku publiczności wstrząsające wrażenie.

DZWIĘKOWE KINO

„APOLLO”

Początek o g. 620, 820, 1020

Najnowsza zdobycz kinematografii

Film dźwiękowy w naturalnych kolorach

Od miesiący wielka sensacja Ameryki i stolic Europy

TRUBADURZY NEW-JORKU

(BROADWAY MELODY)

piersiwy prawdziwy stu procentowy mówiono-śpiewny-taneczny film ozdobyony efektywną rewją w naturalnych, płaszczyznach kolorach

w rolach głównych

BESIE LOVE, ANITA PAGE i CHARLES KING

hozom. Główne skargi i żale niemieckie dotyczą jednak zagadnień wybitnie politycznych. Rząd sowiecki już kilkakrotnie obiecywał, że nie będzie popierać ruchu komunistycznego w Rzeszy i że ruch ten traktować będą, jako wewnętrzny problem polityczny Niemiec. Obietnic tych Moskwa nigdy jednak nie dotrzymała i świadomie identyfikowała uprawnienia rządu sowieckiego z uprawnieniami i zadaniami trzeciej międzynarodówki na terenie międzynarodowym. Ponieważ podobne obietnice dawał rząd rosyjski już nieraz również innym państwom i w stosunku do nich również wszelkie w tym kierunku zobowiązania ignorował, więc Niemcy całkiem słusznie zresztą stanęły na stanowisku, że żadnym no-

wym obietnicom sowieckim wiary stanowczo dawać nie można. Niemieckie koła polityczne domagają się przeto, żeby Sowiety dały Rzeszy gwarancje respektowania obowiązujących starych umów, a dopiero potem możnaby było mówić o unormowaniu wzajemnych stosunków sowiecko-niemieckich na podstawie ewentualnych nowych układów.

Stanowisko niemieckie jest Rosji, rzecz jasna, bardzo nie na rękę. Z jednej strony interesy międzynarodowego komunizmu nie pozwalają zrezygnować Sowietom z mieszania się w sprawy wewnętrzne Niemiec (popieranie ruchu komunistycznego), z drugiej zaś — interesy gospodarcze domagają się zawarcia z Rzeszą nowego porozumienia. Eksport sowiecki

do Niemiec napotyka w czasach ostatnich na coraz to nowe przeszkody, a ostatnio podwyżka niemieckich cen agrarnych z łatwością doprowadzić może do tego, że aktywny dotychczas bilans handlu sowieckiego z Rzeszą stanie się pasywnym. Dlatego właśnie moskiewskie „Izwestia” postanowiły wywrzeć pewną presję na niemiecką opinię publiczną, oświadczając, że przedmiotem rokowań polsko-niemieckich sprawy polityczne tak długi nie będą, dopóki nie zawarte zostanie między obu państwami nowe porozumienie gospodarcze. Jak jednak z repliki prasy niemieckiej wynika, berlińskie koła polityczne nie dały się wywodom moskiewskiej urzędówki zastraszyć.

Czy „podsunął“ i „niech on ślada“ jest obrząq?

Wczoraj, w Sądzie Grodzkim odbyła się rozprawa z oskarżenia nauczelnika wydziału w Magistracie, inż. Szpikowskiego, przeciwko p.p.: mecenasowi Dorozylskiemu i ławnikowi Magistratu, d-roi Kacnelsonowi o oszczerstwo, polegające na tym, że na publicznem posiedzeniu Rady Miejskiej w sierpniu ub. roku p.p. Dorozylski i Kacnelson zarzucili inż. Szpikowskiemu, iż skorzystał z nieobecności ławników i podsunął prezydentowi do podpisu dokument.

Ze względu na ciekawe, a nawet zasadnicze dla wewnętrznego życia Magistratu tło, rozprawa wzbudziła zrozumiałe zainteresowanie i zgromadziła na sali sądowej elitę magistracką.

W toku rozprawy pikowano się wzajemnie—co się mówi—szermierką słowną wkraczającą w dziedzinę suchej kazuistyki. Np. rzecznik interesów oskarżonych, dr. Tillemann, chciał przekonać rzecznika strony skarżącej, mecenasa Sławińskiego, że słowo „podsunął“ nie jest obelgą, na co zgodził się mecenas Sławiński o tyle tylko, o ile to słowo będzie użyte jako pojęcie oderwane.

„Słowo „podsunął“, wypowiedziane w tem znaczeniu przez pp. Dorozylskiego i Kacnelzona, — twierdził mecenas Sławiński — jest obelgą, tak jak np. słowo „on“, jako pojęcie oderwane, nie jest obrazą, lecz w powiedzeniu przypuszczalnie do dr. Tillemanna „niech on ślada“ będzie obrazą.

Wogóle rozprawa obfitowała w epizody o podkładzie dość komicznym. To też na sali sądowej bawiono się znakomicie, patrząc na spoczone twarze niektórych panów.

Niestety, zabawa trwała krótko, gdyż rozprawę odroczone do czasu

wzewzawania nowych świadków w osobach pp. ławnika W. Antonowicza i kierownika kancelarii W. Zawadzkiego.

Ej przestancie, mężowie, bo się źle bawicie; Dla was to jest igraszka—miastu chodzi o życie.

Zawiadamiamy Szanowną naszą Klijentelę, że do Zakładu naszego zaangażowaliśmy **pięroworzędną orkiestrę salonową i jazzbandową** pod batutą **p. Doktorowicza**. Wiolonczelista **p. A. Pomeranicz**, przy fortepianie **p. MIRON SOKOŁOWSKI**.

Bufet oficjalnie zaopatrzony w zimne i gorące zakąski. **Likiery, wina i wódki** z pierwszorzędnych firm. Kuchnia doborowa **po cenach bardzo przystępnych**.

Z poważaniem
Restauracja „CENTRAL“
FEJGI RADZYŃSKIEJ
Rynek Kościuszki 32.

UWADZE GOSPODYNI!

Najlepiej zabezpiecz na lato futra i inne ubrania od **mołi**, wyrobiony oryginalny proszek japoński „**KATOL**“, nie mający przykrych jak „naftalina“ woni. Kutry lub szafy z przychwywanym obrabianiem należy szczerze zamyskać dla uniknięcia dopływu powietrza.

„**KATOL**“ nie pozostawia plam, nieszkodliwy dla zdrowia, i radykalnie tępi muchy, pęchy, wesy; na kwiatkach pokojowych, mrówki i wszelkie robactwo.

Ządać we wszystkich składach aptecznych i aptekach.

Przedstawiciel „Katoli“ H. Wojtkiewicz **Wilno**, ul. Kalwaryjska 21.
Skład w Białymstoku **I. Pekar** ul. Zamenhofska Nr. 1.

Czego nie kradną

Na Siennym Rynku z wozu Wincentego Polaka z Siekierok, powiatu Wysoko-Mazowieckiego, skradziono pustą konewę od mleka.

Sploszni włamywacze.

Nocy wczorajszej usiłowali włamywacze dostać się do mieszkania Romualda Kononowicza (ul. Warszawska 12). Wywiercili dziurę w drzwiach kuchennych, by ułatwić sobie otwarcie zamku, lecz szmer obudził właściciela mieszkania, który wszczął alarm.

Sploszni włamywacze zbiegli.

Aino „Polonia“

Od piątku 23 do niedzieli 25 maja r. b.

Tylko 3 dni

Poraz pierwszy w Białymstoku

PAT i PATACHON

ŚRÓD LUDOŻERCÓW

Królowi humoru!

Śmiech do teat!

Najnowszy film z **Pat i Patachonem!**

Takiego programu w Białymstoku

jeszcze nie było

To co każdy zobaczyć musi!

Niema takiego widza któryby się na tym obrazie nie śmiał.

Nadzwyczajny nadprogram

?

DOKTÓR M. KANEL

ChOROBY wewnętrzne, skórne i włosów.

Przym. od 9-1 i od 5-8. (Kob. od 4-5).

Białystok, Sienkiewicza 37. telef. 5-95

Zgubiono prawo jazdy, wydane przez Dyr. Rob. Publ. w Białymstoku na imię Antoniego Domaradzkiego unieważnia się 427-1

Ogłoszenie przetargowe.

URZĄD WOJEWÓDZKI — DYREKCYJA ROBÓT PUBLICZNYCH W BIAŁYMSTOKU ogłasza niniejszem PRZETARG PUBLICZNY na urządzenie instalacji kanalizacyjno-wodociągowej w gmachu Sądu Okręgowego w Białymstoku.

Oferty z dołączeniem pokwitowania Kasy Skarbowej na złożone tytułem depozytu do dyspozycji Dyrekcji Robót Publicznych w Białymstoku wadium, w wysokości 5% oferowanej sumy, należy wnieść najpóźniej do godziny 10-jej dnia 2 czerwca 1930 r. do Dyrekcji Robót Publicznych — Oddział Arch.-Budowl. pokój Nr. 92 w zapieczętowanych i zalakowanych kopertach, zaopatrzonej napisem:

„Oferta do przetargu na urządzenie instalacji kanalizacyjno-wodociągowej w gmachu Sądu Okręgowego w Białymstoku, w dniu 2 czerwca 1930 r. odbyć się mającego“.

Publiczne otwarcie ofert nastąpi w tym samym dniu o godzinie 12-jej. Urząd Wojewódzki — Dyrekcja Robót Publicznych zastrzega sobie prawo dowolnego wyboru oferenta oraz ewentualnego przeprowadzenia dodatkowego przetargu ustnego.

Kosztyorys bez cen (ślepe) otrzymać można w Dyrekcji Rob. Publ. Oddział Arch. — Bud. pokój Nr. 92, po uprzednim podpisaniu warunków, za opłatą 10 złotych.

Oferenci są związani swemi ofertami do dnia 2 lipca 1930 r.

za **Woj-wodę**
Dyrektor Rob. Publ.
INŻ. J. WĄSOWSKI

425-3

Radjo-program

Warszawa 1411, 7 m

Subota 24-V.

11.30—11.45. PAT. 11.58—12.05. Sygnał czasu. 12.10—13.10. Muzyki z płyt gramof. 13.16. Kom. meteor. 13.56. Kom. gospodarczy. 16.00—17.00. Uroczyste nabawienie Majewo z Klauz. na Janek Górze w Czeszochowie 17.16. Wiadomości Tew. Koope-ratystów. 17.20. „Skrzynka pocztowa“, koresp. bież. 17.45. Program dla dzieci. Transm z Wilna. 18.45. Rozmaitości. Kom. Tew. Zabawy do hodowli koni w Polsce 19.10. Centralne Tew. Organiz. i Kółka Roln. do swych członków i ogółu rolników. 19.25—19.35. Płyty gramofonowe. 19.35—Płyty gramofonowe. 19.35—19.50. Pras. Dziennik Raaj. 20.30. Cezary Jellenta: „Przez życie jednostki“. 20.45. Recital fort. 21.35. Feljton. Prof. Urstein: „Solo akompaniatora — esobiste wynurzenia przed mikrofonem“. Po feljtonie: Komun. meteor. policyjny, sport i „Ostatnia Fała“. 23.00—24.00. Muz. taneczna z Poznania.

Niedziela 25-V.

10.15. Nabożeństwo. 11.58—12.10. Sygnał czasu. 12.16. Poranek symf. z Filh. Warsz. 14.00. Pogadanka dla gospodyń wiejskich“. 14.30. Muzyka. 14.30. „Walka ze szkodnikami roślin“. 14.50. Muzyka. 15.00. Odczyt z Katowic. 15.30—16.00. Gawda żołnierska. 16.00. „Co to jest zwierzę szkodliwe i zwierzę pożyteczne“. 16.20—16.40. Płyty gramofonowe. 16.40. Pogadanka p. t. „Wielkie miasto przez szybę sklepowej witryny“. 16.55—17.05. Płyty gramofonowe. 17.05. Odczyt p. t. „Ostatni sejm Królestwa Polskiego“ (1899). 17.30. Koncert Ork. Re-prezent. P. P. 18.50. Rozmaitości. 19.15—20.00. Słuchowisko z Krakowa. 20.00. Płyty gramofonowe. 20.15. „Dlaczego kocham dziecko“. 20.30. Koncert Ork. P. R. 21.00. Kwadrans literacki. 21.15. „Na zieloną trawko“. 22.15. Komunikaty. 23.00—24.00. Muzyka taneczna.

„MODERN“ Dziś PREMIERA Początek: 6.30, 8.30 i 10.28 CENY OD 1.50

Bezkonkurencyjny dźwiękowy, śpiewno-mówiony film

ZAKŁĘTA RZĘKA

Dramat dwójga serc kochających

Mistrz pieśni **Ryszard BARTHELMES** — Betty **TOMPSON** Słynna tragiczka

śpiewy solowe — orkiestra więźniów

NAD PROGRAM

Koncert słynnej śpiewaczki **IZY KREMER**